Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2026)0104

Global Gateway – minulé vplyvy a budúca orientácia

Uznesenie Európskeho parlamentu z 26. marca 2026 o Global Gateway – minulé vplyvy a budúca orientácia (2025/2073(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na článok 21 Zmluvy o Európskej únii,

– so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), najmä na jej články 208 a 322 ods. 1,

– so zreteľom na spoločné vyhlásenie Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade, Európskeho parlamentu a Komisie z 30. júna 2017 s názvom Nový Európsky konsenzus o rozvoji – Náš svet, naša dôstojnosť, naša budúcnosť[1],

– so zreteľom na Európsky konsenzus o humanitárnej pomoci a na prepojenie medzi humanitárnou oblasťou, rozvojom a mierom, ako ho schválila Rada a Komisia,

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/947 z 9. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa, mení a zrušuje rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 466/2014/EÚ a zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1601 a nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 480/2009[2] (nariadenie o NDICI – Globálna Európa),

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1529 z 15. septembra 2021, ktorým sa zriaďuje nástroj predvstupovej pomoci (IPA III)[3],

– so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 25. novembra

---

1 Ú. v. EÚ C 210, 30.6.2017, s. 1.
2 Ú. v. EÚ L 209, 14.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj.
3 Ú. v. EÚ L 330, 20.9.2021, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.

2020 s názvom Akčný plán EÚ pre rodovú rovnosť (GAP) III – Ambiciózny program pre rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien vo vonkajšej činnosti EÚ (JOIN(2020)0017),

– so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku zo 16. septembra 2021 o stratégii EÚ pre spoluprácu v indicko-tichomorskom regióne (JOIN(2021)0024),

– so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 1. decembra 2021 s názvom Global Gateway (JOIN(2021)0030),

– so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 2. októbra 2024 s názvom Budovanie udržateľných medzinárodných partnerstiev v duchu Tímu Európa (JOIN(2024)0025),

– so zreteľom na akčný plán EÚ pre ľudské práva a demokraciu na roky 2020 – 2024,

– so zreteľom na Európsky pilier sociálnych práv a jeho význam pre inkluzívny, udržateľný a spravodlivý hospodársky rozvoj,

– so zreteľom na stratégiu EÚ v oblasti globálneho zdravia,

– so zreteľom na rozhodnutie Rady z 26. júla 2010 o organizácii a fungovaní Európskej služby pre vonkajšiu činnosť[4],

– so zreteľom na poznámku Rady z 28. októbra 2022 o pracovných podmienkach týkajúcich sa riadenia stratégie Global Gateway,

– so zreteľom na závery Rady z 21. júna 2024 o hodnotení nástroja NDICI – Globálna Európa v polovici trvania a z 21. novembra 2023 o prístupe Tím Európa,

– so zreteľom na závery Rady z 20. októbra 2025 o vykonávaní stratégie EÚ pre spoluprácu v indicko-tichomorskom regióne,

– so zreteľom na návrh Komisie zo 16. júla 2025 na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Globálna Európa (COM(2025)0551),

– so zreteľom na stanovisko Európskeho dvora audítorov 03/2024 – sprievodný dokument k hodnoteniu Komisie týkajúcemu sa záruky pre vonkajšiu činnosť, ktoré bolo uverejnené 12. decembra 2024,

– so zreteľom na osobitnú správu Európskeho dvora audítorov č. 17/2025 zo 16. septembra 2025 s názvom Pomoc obchodu, ktorú

---

4 Ú. v. EÚ L 201, 3.8.2010, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2010/427/oj.

poskytuje EÚ, pre najmenej rozvinuté krajiny – Potreby sa riešia, ale financovanie EÚ nesmeruje k splneniu cieľa do roku 2030,

– so zreteľom na Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRPD), ktorý v EÚ nadobudol platnosť 22. januára 2011 v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48/ES z 26. novembra 2009,

– so zreteľom na rezolúciu Organizácie Spojených národov 70/1 z 25. septembra 2015 s názvom Transformujeme náš svet: Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj (Agenda 2030) prijatú na samite Organizácie Spojených národov o udržateľnom rozvoji v New Yorku, v ktorej sa stanovujú ciele v oblasti udržateľného rozvoja;

– so zreteľom na Parížsku dohodu prijatú 12. decembra 2015 v rámci Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy, najmä na jej ustanovenia týkajúce sa adaptácie, odolnosti a podpory najzraniteľnejších krajín,

– so zreteľom na závery druhého svetového samitu o sociálnom rozvoji, ktorý sa konal od 4. do 6. novembra 2025 v Dauhe a na ktorom sa potvrdilo, že sociálny rozvoj, univerzálna sociálna ochrana a boj proti chudobe a nerovnosti sú základnými piliermi udržateľného rozvoja,

– so zreteľom na rámec OSN pre spoluprácu v oblasti udržateľného rozvoja ako hlavný nástroj plánovania a vykonávania rozvojových činností OSN na úrovni jednotlivých krajín,

– so zreteľom na akčný program z Addis Abeby o financovaní rozvoja prijatý na tretej medzinárodnej konferencii o financovaní rozvoja, ktorá sa konala od 13. do 16. júla 2015 v Addis Abebe v Etiópii, a na záverečný dokument zo Sevilly prijatý na štvrtej medzinárodnej konferencii o financovaní rozvoja, ktorá sa konala od 30. júna do 3. júla 2025 v Seville v Španielsku,

– so zreteľom na návrh memoranda o porozumení medzi EÚ a Juhoafrickou republikou o partnerstve pre čistý obchod a investície podpísaný 20. novembra 2025,

– so zreteľom na memorandum o porozumení medzi EÚ a Juhoafrickou republikou o vytvorení strategického partnerstva v oblasti udržateľných hodnotových reťazcov minerálov a kovov, podpísané 20. novembra 2025,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 21. januára 2021 o prepojenosti a vzťahoch medzi EÚ a Áziou[5],

---

5 Ú. v. EÚ C 456, 10.11.2021, s. 117.

– so zreteľom na svoje uznesenie z 24. novembra 2022 o budúcej európskej finančnej štruktúre pre rozvoj[6],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 12. decembra 2023 o vykonávaní Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa[7],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. januára 2024 o bezpečnostných a obranných dôsledkoch vplyvu Číny na kritickú infraštruktúru v Európskej únii[8],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. januára 2024 o vypracovaní komplexnej európskej stratégie pre prístavy[9],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 2. apríla 2025 o vykonávaní spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky – výročná správa za rok 2024[10],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 2. apríla 2025 o ľudských právach a demokracii vo svete a politike Európskej únie v tejto oblasti – výročná správa za rok 2024[11],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 6. mája 2025 o kontrole finančnej činnosti Európskej investičnej banky – výročná správa za rok 2023[12],

– so zreteľom na svoje rozhodnutie zo 7. mája 2025 o absolutóriu za plnenie všeobecného rozpočtu Európskej únie za rozpočtový rok 2023, oddiel III – Komisia, výkonné agentúry a deviaty, desiaty a jedenásty Európsky rozvojový fond[13],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 9. júla 2025 o vykonávaní a plnení cieľov udržateľného rozvoja so zreteľom na politické fórum na vysokej úrovni v roku 2025[14],

– so zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku,

---

6 Ú. v. EÚ C 167, 11.5.2023, s. 57.
7 Ú. v. EÚ C, C/2024/4163, 2.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4163/oj.
8 Ú. v. EÚ C, C/2024/5719, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5719/oj.
9 Ú. v. EÚ C, C/2024/5716, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5716/oj.
10 Ú. v. EÚ C, C/2025/4388, 9.9.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4388/oj.
11 Ú. v. EÚ C, C/2025/4390, 9.9.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4390/oj.
12 Ú. v. EÚ C, C/2026/574, 24.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/574/oj.
13 Prijaté texty, P10_TA(2025)0077.
14 Prijaté texty, P10_TA(2025)0159.

– so zreteľom na spoločné rokovania Výboru pre zahraničné veci a Výboru pre rozvoj podľa článku 59 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na stanovisko Výboru pre medzinárodný obchod,

– so zreteľom na správu Výboru pre zahraničné veci a Výboru pre rozvoj (A10-0045/2026),

A. keďže stratégia Global Gateway bola vytvorená 1. decembra 2021 s cieľom stať sa hlavným rámcom EÚ pre udržateľnú prepojenosť a globálne investície, ako aj alternatívou k čínskej iniciatíve Jedno pásmo, jedna cesta, a zosúladiť sa so širším cieľom medzinárodného spoločenstva, ktorým je zapojenie súkromného sektora s cieľom prejsť pri financovaní rozvoja z „miliárd na bilióny“ na riešenie najnákladnejších aspektov cieľov udržateľného rozvoja; keďže ide o stratégiu a politickú iniciatívu, ktorá sama osebe nie je nástrojom ani nariadením; keďže stratégia Global Gateway vychádza z finančnej štruktúry vonkajšej činnosti EÚ, najmä z politiky EÚ v oblasti rozvojovej spolupráce a rozpočtu EÚ, a najmä z nástroja NDICI – Globálna Európa, pokiaľ ide o jej právny rámec a financovanie;

B. keďže v prostredí zvýšenej geopolitickej rivality a neistoty stratégia Global Gateway, ak sa bude správne uplatňovať a komunikovať, zvýši geopolitickú váhu a viditeľnosť EÚ na globálnej scéne posilnením inteligentných, čistých a bezpečných prepojení medzi EÚ a jej partnermi v oblasti digitálnych technológií, energetiky a dopravy a posilnením systémov zdravotníctva, vzdelávania a výskumu na celom svete v rámci Agendy 2030 a príslušných cieľov udržateľného rozvoja, ako aj obnovením priemyselnej konkurencieschopnosti Európy, znížením jej závislosti v kritických odvetviach a vyvážením rastúceho vplyvu Číny;

C. keďže najvzdialenejšie regióny EÚ a zámorské krajiny a územia (ZKÚ) sa nachádzajú v blízkosti strategických oblastí pre rozvoj projektov Global Gateway; keďže rozvoj týchto oblastí pozitívne ovplyvňuje bezpečnosť a prosperitu najvzdialenejších regiónov a ZKÚ;

D. keďže financovanie EÚ v rámci stratégie Global Gateway nesmú využívať subjekty, ktoré poškodzujú európske bezpečnostné a hospodárske záujmy, vrátane spoločností, na ktoré sa vzťahujú sankcie EÚ, štátnych alebo štátom kontrolovaných podnikov systémových konkurentov alebo subjektov zapojených do obchádzania sankcií, transferu položiek s dvojakým použitím do Ruska alebo iných nepriateľských činností; keďže účasť na projektoch Global Gateway by mala byť podmienená úplným dodržiavaním reštriktívnych opatrení EÚ a dôveryhodným úsilím o zabránenie ich obchádzaniu;

E. keďže geopolitický vplyv a schopnosť uzatvárať dlhodobé partnerstvá prinášajúce vzájomný prospech vo veľkej miere závisia od

hospodárskej sily, prístupu na trhy a inštitucionálnej kapacity, ako aj od vzájomne dohodnutých plánov; keďže partnerstvo a investície v rámci stratégie Global Gateway by mali byť založené na reciprocite a preukázateľnom, konkrétnom vzájomnom prospechu a záujme; keďže prechod od partnerstva darca-príjemca k vzájomne prospešným investičným partnerstvám si bude vyžadovať nové riešenia prispôsobené konkrétnym okolnostiam;

F. keďže vzájomná závislosť v oblasti digitálnych technológií, energetiky a dodávateľských reťazcov vytvára pre EÚ príležitosti aj zraniteľné miesta; keďže účinné zapojenie súkromného sektora a realizácia projektov, primerané financovanie a silná koordinácia s partnermi vrátane občianskej spoločnosti prispievajú k dôveryhodnosti EÚ ako globálneho aktéra;

G. keďže je v záujme EÚ podporovať sociálny, hospodársky, ľudský a environmentálny rozvoj, a to aj prostredníctvom partnerstiev s občianskou spoločnosťou, posilnenej diplomacie a obchodnej spolupráce;

H. keďže hlavným cieľom rozvojovej spolupráce EÚ, ako sa stanovuje v článku 208 ZFEÚ, je obmedzovanie chudoby a v dlhodobom horizonte jej odstránenie, čo si vyžaduje investície a spoluprácu okrem iného v oblasti vzdelávania, vytvárania pracovných miest, zdravotníctva a sociálnej ochrany, s cieľom zabezpečiť dosiahnutie Agendy 2030 a cieľov udržateľného rozvoja a zároveň chrániť a presadzovať geopolitické záujmy EÚ;

I. keďže NDICI – Globálna Európa má jasne definované kvantitatívne ciele v oblasti ľudského rozvoja, rodovej rovnosti a opatrení v oblasti klímy; keďže stratégia Global Gateway sa zaväzuje dodržiavať vysoké štandardy ľudských, sociálnych a zamestnaneckých práv, transparentnosť, vytvárať rovnocenné partnerstvá namiesto závislosti a ponúkať demokratický investičný program;

J. keďže udržateľné investície v partnerských krajinách, ktoré sú založené na hodnotách, prispievajú ku globálnej stabilite a bezpečnosti; keďže 23 % svetovej populácie žije v nestabilných podmienkach; keďže naďalej zostáva v strategickom záujme EÚ využívať špecifické nástroje na angažovanosť v nestabilných štátoch a štátoch zasiahnutých konfliktom, a to aj prostredníctvom stratégie Global Gateway; keďže verejno-súkromné partnerstvá a projekty v oblasti infraštruktúry v takýchto krajinách môžu byť úspešné a mať významný pozitívny vplyv, ak sú správne navrhnuté;

K. keďže investičná medzera v oblasti cieľov udržateľného rozvoja (SDG) v rozvojových krajinách v súčasnosti predstavuje 4 bilióny USD ročne; keďže záväzok súkromného sektora plniť ciele udržateľného rozvoja ponúka možnosť zvýšiť rozsah rozvojových opatrení a ich

udržateľnosť vytváraním dôstojných pracovných miest, stimulovaním hospodárskeho rastu a odstraňovaním chudoby;

L. keďže EÚ a jej členské štáty sa zaviazali vynakladať 0,7 % svojho hrubého národného dôchodku na oficiálnu rozvojovú pomoc, ktorá je určená na podporu hospodárskeho rozvoja a blahobytu rozvojových krajín; keďže geopolitické hľadiská nesmú prevažovať nad zásadami účinnosti rozvoja ani narúšať priority partnerských krajín;

M. keďže trvalé výsledky nemožno dosiahnuť bez záväzku partnerských krajín posilniť demokratický rozvoj v dlhodobom horizonte;

N. keďže úspech stratégie Global Gateway závisí od prístupu „Tím Európa“, ktorý sa v posledných troch rokoch usiloval preukázať zodpovednosť, angažovanosť a jednotnejší hlas EÚ vo svete; keďže koncept Tím Európa by sa mohol ďalej zlepšiť, pokiaľ ide o spoločné plánovanie, navrhovanie projektov, riadenie, rozhodovanie a zapojenie zainteresovaných strán;

O. keďže niektoré hlavné projekty Global Gateway už boli označené za priority v rámci partnerstva G7 pre globálnu infraštruktúru a investície;

P. keďže niektoré členské štáty vypracovali plány národného partnerstva; keďže členské štáty sa vyzývajú, aby si vymieňali najlepšie postupy;

Q. keďže Európsky parlament uvítal stratégiu Global Gateway ako koordinovanú reakciu EÚ na globálne výzvy, pričom poukázal na nedostatky v jej riadení vrátane zosúladenia s prioritami partnerských krajín, vplyvu, zapojenia zainteresovaných strán a transparentnosti, ako aj na nedostatok pravidelných správ o vplyve hlavných iniciatív; keďže rozhodovací proces v rámci stratégie Global Gateway nie je stanovený v právnych predpisoch, ale riadi sa vnútornými postupmi Komisie a rozhodnutiami Rady;

R. keďže Európsky parlament by mal v plnej miere uplatňovať svoj vplyv v rámci svojej úlohy demokratickej kontroly v politike a riadení stratégie Global Gateway, ako aj pri zabezpečovaní zodpovednosti pri hodnotení projektov;

S. keďže v rámci súčasnej stratégie Global Gateway nemajú volené orgány v prijímajúcich krajinách, vrátane parlamentov, občianskej spoločnosti a nezávislých expertov žiadnu aktívnu úlohu pri rozhodovaní ani pri monitorovaní a zabezpečovaní zodpovednosti;

T. keďže verejnosť má obmedzený prístup k informáciám o projektoch Global Gateway;

U. keďže ciele a lepšie nástroje monitorovania a hodnotenia by mohli pomôcť pri posudzovaní prínosu projektov k rozvojovým cieľom a predchádzať nepriaznivým vplyvom v prijímajúcich krajinách;

Hodnotenie, strategické ciele a vízia

1. pripomína, že iniciatíva Global Gateway je strategickou geopolitickou koncepciou integrujúcou zahraničné, hospodárske a rozvojové politiky vrátane angažovanosti EÚ v oblasti ochrany klímy a adaptácie na jej zmenu, digitálnej transformácie a sektorov zdravotníctva, výskumu, vzdelávania a dopravy, s cieľom vytvoriť dlhodobé, strategické a vzájomne prospešné partnerstvá s osobitným zreteľom na budovanie a zabezpečenie udržateľných dodávateľských reťazcov a odolnosti v EÚ aj partnerských krajinách, najmä intenzívnejším zapojením súkromného sektora; zdôrazňuje, že iniciatíva Global Gateway by sa mala stať dlhodobou stratégiou založenou na nadrezortnom prístupe; v tejto súvislosti víta prechod od modelu darca – príjemca k rovnocenným partnerstvám; zdôrazňuje, že dôraz by sa mal klásť na inteligentné investície do kvalitnej infraštruktúry, ktoré rešpektujú vysoké sociálne a environmentálne normy a sú v súlade so záujmami a hodnotami EÚ vrátane právneho štátu, ľudských práv a príslušných medzinárodných noriem a štandardov; zdôrazňuje, že na to, aby nástroj dosiahol želaný rozsah, je nevyhnutná koordinácia s medzinárodnými inštitúciami, zapojenie súkromného sektora a prispôsobená strategická komunikácia, a to aj v prijímajúcich krajinách;

2. zdôrazňuje, že nové geostrategické výzvy, ako je prebiehajúca ruská útočná vojna proti Ukrajine, ako aj rastúci vplyv a asertivita Číny a Ruska, zrušenie Agentúry Spojených štátov pre medzinárodný rozvoj (USAID) a prehĺbenie škrtov v oficiálnej rozvojovej pomoci, a to aj vo viacerých členských štátoch EÚ, vytvorili značné medzery vo financovaní pri poskytovaní základných verejných služieb; zdôrazňuje, že aktéri EÚ v oblasti zahraničnej a bezpečnostnej politiky a rozvoja musia lepšie využívať obmedzené zdroje a lepšie koordinovať svoje činnosti s cieľom zvýšiť pákový efekt, prítomnosť, vplyv a viditeľnosť EÚ na celom svete prostredníctvom vzájomne prospešných investícií, podporovať udržateľný a inkluzívny rast v partnerských krajinách, posilňovať rovnosť a živobytie miestnych komunít a pokrok pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja;

3. poznamenáva, že stratégia Global Gateway má potenciál sprevádzať, uľahčovať a posilňovať udržateľné európske investície na celom svete, ktoré partnerským krajinám poskytujú príležitosť rozvíjať ich priemyselné odvetvia a vytvárať pridanú hodnotu a dôstojné pracovné miesta na miestnej úrovni a poskytujú týmto krajinám prístup na popredné trhy v EÚ; zdôrazňuje, že dlhodobé partnerstvá, ktoré EÚ ponúka v rámci stratégie Global Gateway, môžu vytvoriť skutočnú alternatívnu ponuku pre partnerské krajiny, pokiaľ ide o ich rozvojové a hospodárske ciele, a zároveň prispieť k všeobecným

cieľom EÚ v oblasti konkurencieschopnosti, odolnosti, diverzifikácie a strategickej autonómie, ako aj k dosiahnutiu spoločne dohodnutých medzinárodných cieľov;

4. berie na vedomie politickú vôľu predsedníčky Komisie rozšíriť stratégiu Global Gateway počas volebného obdobia 2024 – 2029; konštatuje, že Rada od roku 2022 schválila viac ako 250 hlavných projektov; ďalej konštatuje, že podľa Komisie sa do konca roka 2024 zmobilizovalo 306 miliárd EUR; vyjadruje poľutovanie nad nedostatočnou jasnosťou a transparentnosťou, pokiaľ ide o výsledky v oblasti financovania a spôsob, akým sa dosiahla suma 306 miliárd EUR;

5. konštatuje, že výber projektov sa riadil príliš centralizovaným prístupom zhora nadol bez dostatočného zapojenia zainteresovaných strán; konštatuje, že koncepcia a kritériá projektov Global Gateway zostali nejasné tak pre členské štáty, ako aj pre partnerské krajiny; zdôrazňuje, že je dôležité uprednostňovať model, v ktorom dopyt v partnerských krajinách zodpovedá ponukám európskych podnikov v súlade so zahraničnými, hospodárskymi a rozvojovými cieľmi EÚ a medzinárodnými záväzkami, najmä Agendou 2030 a Parížskou dohodou;

6. berie na vedomie skutočnosť, že stratégia Global Gateway je založená na nariadení o nástroji NDICI – Globálna Európa; ďalej berie na vedomie návrh Komisie týkajúci sa nového nástroja Globálna Európa a konštatuje, že Komisia nevyužila príležitosť zahrnúť do neho žiadne zásadné kodifikujúce ustanovenia o stratégii Global Gateway; konštatuje, že Európsky parlament je ako spoluzákonodarca ochotný predložiť objasňujúce návrhy;

7. zdôrazňuje, že stratégia Global Gateway musí zostať zakotvená v hlavnom cieli rozvojovej spolupráce EÚ, ktorým je znižovanie a dlhodobé odstránenie chudoby;

8. zdôrazňuje, že je nevyhnutné zabezpečiť rovnováhu medzi oficiálnou rozvojovou pomocou a financovaním mimo oficiálnej rozvojovej pomoci, a zároveň vyzýva Komisiu, aby posilnila koordináciu s nástrojmi a politikami, ktoré nesúvisia s rozvojom; žiada Komisiu, aby uviedla, či projekty stratégie Global Gateway spĺňajú kritériá ODA;

9. vyzýva Komisiu, aby stanovila jasné a transparentné metodiky posudzovania vplyvu intervencií stratégie Global Gateway financovaných z oficiálnej rozvojovej pomoci EÚ a so zapojením aktérov súkromného sektora EÚ na rozvoj a ich oprávnenosti, pokiaľ ide o kritériá Výboru pre rozvojovú pomoc Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj; zdôrazňuje, že takéto metodiky by mali byť doplnené o posúdenia strategického významu, pričom by sa mala zohľadniť dôveryhodná konektivita a podobné zmýšľanie, odolnosť a dlhodobá udržateľnosť projektov, a vyzýva na pravidelné

podávanie správ Európskemu parlamentu spôsobom, ktorý odráža dvojaké rozvojové a geopolitické ciele stratégie Global Gateway;

10. zdôrazňuje význam systematickejšieho monitorovania a hodnotenia vplyvov projektov stratégie Global Gateway s cieľom zvýšiť zodpovednosť, transparentnosť a účinnosť iniciatívy;

11. zdôrazňuje, že investície do posilnenia postavenia žien a sociálneho kapitálu sú nielen v súlade s hodnotami EÚ, ale aj ekonomicky výhodné; zdôrazňuje význam uplatňovania rodovo responzívneho prístupu v programovaní Global Gateway s cieľom zabezpečiť, aby investície prispievali k rodovej rovnosti;

12. vyjadruje poľutovanie nad tým, že priorita stanovená v článku 12 ods. 2 nariadenia o NDICI – Globálna Európa pre spoločné programovanie a vykonávanie Komisiou a členskými štátmi nebola úspešne uplatnená a bola nahradená voľnejšou spoluprácou „Tím Európa“; žiada, aby sa povinné spoločné programovanie začlenilo do budúceho nástroja Globálna Európa a primerane vykonávalo, ako to dôsledne požadujú zainteresované strany stratégie Global Gateway;

13. vyzýva členské štáty, aby vykonali komplexné hodnotenie rámca Tím Európa vrátane iniciatív Tím Európa a poskytli informácie o súčasnom stave ich pokroku, zapojených aktéroch, ich financovaní a hlavných výsledkoch rozvoja;

Geopolitický význam stratégie Global Gateway

14. vyzýva EÚ, aby posilnila svoju strategickú pozíciu, partnerstvá a globálnu dôveryhodnosť tým, že stratégiou Global Gateway ponúkne udržateľnú, transparentnú a demokratickú vzorovú alternatívu ku konkurenčným modelom a iniciatívam v oblasti infraštruktúry, ktorá bude v súlade so základnými hodnotami EÚ; ďalej vyzýva Komisiu, aby účinne a rýchlo podporovala stratégiu Global Gateway ako udržateľnú alternatívu k agresívnym iniciatívam konkurentov, ako sú Čína a Rusko, ktorých podpora sa z dlhodobého hľadiska často ukázala ako spojená s vážnymi negatívnymi dôsledkami, vrátane obrovskej závislosti od dlhu;

15. zdôrazňuje význam jedinečného 360-stupňového prístupu stratégie Global Gateway, ktorý dopĺňa investície o podporu na posilnenie právneho štátu v partnerských krajinách vrátane nezávislosti súdnictva a protikorupčných opatrení, ako aj pre zodpovedné a demokratické inštitúcie, čím sa zabezpečí, aby projekty financované EÚ mali skutočný vplyv a boli v súlade so základnými hodnotami EÚ a cieľmi udržateľného rozvoja a s budovaním priaznivého regulačného prostredia v súlade s medzinárodnými normami a environmentálnymi, sociálnymi rámcami a rámcami riadenia;

16. zdôrazňuje, že účinnosť stratégie Global Gateway závisí od jej schopnosti reagovať na skutočné priority partnerských krajín; vyzýva

Komisiu, Európsku službu pre vonkajšiu činnosť a členské štáty, aby zabezpečili, že iniciatívy Global Gateway budú čo najinkluzívnejšie a najzodpovednejšie, navrhnuté spoločne s miestnymi zainteresovanými stranami a zosúladené s národnými a regionálnymi rozvojovými stratégiami partnerských krajín v súlade so zásadou zodpovednosti jednotlivých krajín; zdôrazňuje potrebu prepojenia politického dialógu, investícií, rozvojovej spolupráce a diplomatických opatrení s cieľom zabezpečiť strategickú súdržnosť a trvalý vplyv;

17. vyzýva Komisiu, aby navrhla projekty v rámci stratégie Global Gateway s cieľom zabezpečiť silnú komplementárnosť a súlad s iniciatívami podporujúcimi medzinárodný poriadok založený na pravidlách a multilateralizmus vzhľadom na vytváranie blokov a zvýšené napätie;

18. vyzýva na hlbšiu koordináciu s podobne zmýšľajúcimi partnermi, ktorí sú ochotní dodržiavať uvedené zásady a snažia sa diverzifikovať svoje vzťahy a riešiť rozvojové potreby, a to nad rámec transakčných dohôd, a zároveň sú v súlade so strategickými záujmami EÚ vrátane tých, ktoré obhajuje v skupinách G7, G20 a OSN, s cieľom maximalizovať kolektívny vplyv a zabezpečiť jednotné normy, financovanie a realizáciu projektov v konkurenčnom geopolitickom prostredí;

19. je znepokojený správami, že viaceré projekty Global Gateway realizujú čínske spoločnosti, čo je v priamom rozpore s cieľom iniciatívy predstaviť alternatívu k iniciatíve Jedno pásmo, jedna cesta a vytvoriť skutočnú národnú hodnotu v partnerských krajinách; vyzýva preto na okamžité prešetrenie účasti všetkých čínskych spoločností na stratégii Global Gateway;

20. pripomína, že základná zásada súdržnosti politík v záujme rozvoja zakotvená v článku 208 ods. 1 ZFEÚ zaväzuje EÚ a jej členské štáty zohľadňovať ciele rozvojovej spolupráce vo všetkých politikách, ktoré môžu ovplyvniť rozvojové krajiny;

21. vyzýva na účinnejšie zosúladenie stratégie Global Gateway so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ a cieľmi udržateľného rozvoja; vyzýva EÚ, aby vo väčšej miere využívala svoju normatívnu silu, zakotvila demokraciu, zásady právneho štátu, ľudské práva a udržateľný rozvoj ako základ pre všetky projekty v rámci stratégie Global Gateway, pričom zabezpečí doplnkovosť;

22. zdôrazňuje, že posilňovanie stability a bezpečnosti v partnerských krajinách prispieva k podpore hospodárskych príležitostí, odolnosti a dlhodobého udržateľného rozvoja, čím sa riešia základné príčiny nelegálnej migrácie;

23. zdôrazňuje, že začlenenie programu súdržnosti politík v záujme udržateľného rozvoja do stratégie EÚ Global Gateway je nevyhnutné pre spoločný prístup k udržateľnému a geoekonomickému rozvoju;

24. žiada, aby sa uprednostňovali investície do energetiky, kritických surovín a zelenej transformácie s cieľom znížiť závislosť EÚ od zahraničných konkurentov, a to aj do sietí obnoviteľných zdrojov energie, koridorov čistého vodíka a udržateľnej dopravy, čím sa posilní globálny udržateľný rozvoj aj energetická autonómia EÚ; ďalej vyzýva na posilnenie digitálnej suverenity a dôveryhodnej konektivity pri súčasnom presadzovaní demokratických digitálnych noriem na globálnej úrovni;

25. zdôrazňuje, že je potrebné, aby investície v rámci stratégie Global Gateway boli v súlade s existujúcimi procesmi náležitej starostlivosti EÚ, aby boli otvorené a prospešné pre miestnych a regionálnych účastníkov trhu a občiansku spoločnosť a aby pomohli odstrániť nedostatky v infraštruktúre a nerovnosti vrátane tých, ktoré súvisia s digitálnou a energetickou chudobou, najmä vo vidieckych a okrajových oblastiach, čím sa zabezpečí, aby miestne komunity a producentské krajiny pocítili prínosy spojené s výrobou energie z obnoviteľných zdrojov a nerastných surovín, ako sú príjmy a pracovné miesta; vyzýva, aby tieto rozdiely identifikovali partnerské krajiny po konzultácii s miestnymi podnikmi, komunitami a aktérmi občianskej spoločnosti; zdôrazňuje, že tieto projekty musia vytvárať miestnu hodnotu a rešpektovať zásady univerzálnej dostupnosti a dizajnu pre všetkých, čím sa zabezpečí, aby infraštruktúra nevytvárala nové prekážky a podporovala plné začlenenie osôb so zdravotným postihnutím v najzraniteľnejších prostrediach;

26. zdôrazňuje, že energetické projekty Global Gateway by mali byť navrhnuté dostatočne flexibilne, aby mohli reagovať na meniace sa technologické a trhové potreby v partnerských krajinách; vyzýva Komisiu, aby zahrnula mechanizmy pravidelného preskúmania a v prípade potreby prerozdelenia alebo úpravy investícií s cieľom zabezpečiť, aby projekty zostali relevantné, nákladovo efektívne a zosúladené s vyvíjajúcimi sa energetickými potrebami partnerských krajín;

27. zdôrazňuje, že investície do zelenej energie v rámci stratégie Global Gateway musia zohľadňovať konflikty a musia byť založené na zásadách spravodlivej a transparentnej správy zdrojov, najmä ak ide o ťažbu kritických surovín; vyzýva na monitorovanie potenciálnych škodlivých vplyvov na životné prostredie a ľudské práva, ako aj rizika prehlbovania nerovností a konfliktov, a to aj v nestabilných kontextoch; zdôrazňuje najmä, že sa to týka veľkých projektov v oblasti infraštruktúry, ako sú hybridné elektrárne, projekty v oblasti vodíka, ťažba lítia, dátové centrá, rozširovanie prístavov, letiská a dopravné koridory;

28. zdôrazňuje, že narastajúci nedostatok vody začína predstavovať veľkú hrozbu pre perspektívy hospodárskeho rastu v partnerských krajinách, a navrhuje, aby stratégia Global Gateway zahŕňala projekty a politiky v oblasti vody; uznáva, že udržateľný hospodársky rozvoj závisí aj od zdravých vodných útvarov, a vyzýva na systematické začleňovanie modrého rozmeru do investícií v rámci stratégie Global Gateway, ktoré podporujú zabezpečenie dostupnosti vody, odolnosť voči zmene klímy a dlhodobý sociálno-ekonomický rozvoj;

29. zdôrazňuje potenciál, ktorý stratégia Global Gateway ponúka pre úsilie o zmiernenie zmeny klímy, pričom investície môžu prispieť k tvorbe vysokokvalitných uhlíkových kreditov v partnerských krajinách a priniesť vzájomne prospešné výsledky;

30. žiada o objasnenie, do akej miery je stratégia Global Gateway naďalej plne súčasťou partnerstva pre globálnu infraštruktúru a investície, spoločného záväzku skupiny G7 podporovať verejné a súkromné investície do udržateľnej, inkluzívnej, odolnej a vysokokvalitnej infraštruktúry;

31. vyzýva na užšiu spoluprácu s podobne zmýšľajúcimi partnermi s cieľom vybudovať odolnú sieť dôveryhodnej konektivity, najmä, ale nie výlučne, s partnermi, ako sú Spojené kráľovstvo, Kanada, Japonsko, Austrália, Nový Zéland, Kórejská republika, India a Taiwan;

32. zdôrazňuje potrebu pokračujúcej spolupráce a koordinácie s OSN a jej agentúrami, ktorá má potenciál zlepšiť globálnu prítomnosť EÚ a jej vnímanie v zahraničí; preto vyzýva Komisiu, aby spolu s členskými štátmi prostredníctvom Tímu Európa a všetkými ostatnými relevantnými, podobne zmýšľajúcimi partnermi v rámci stratégie Global Gateway, stavali na miestnych vedomostiach, technických znalostiach a na úlohe OSN pri vytváraní priaznivého prostredia, zabezpečovaní miestnej zodpovednosti, podpore inkluzívneho a udržateľného rozvoja a podpore partnerských krajín pri budovaní odolných systémov v oblasti zdravia, vzdelávania a sociálnej ochrany;

Rozvojová spolupráca

33. zdôrazňuje, že EÚ a jej členské štáty sú naďalej najväčšími poskytovateľmi oficiálnej rozvojovej pomoci na svete; zdôrazňuje, že EÚ má veľkú ekonomickú výhodu, pokiaľ ide o jej schopnosť poskytovať prístup na atraktívny vnútorný trh a pritom chápať a rešpektovať miestnu realitu, ako aj reagovať na potreby ľudského rozvoja, ochrany životného prostredia a vytvárania dôstojných pracovných miest na miestnej úrovni;

34. zdôrazňuje potenciál stratégie Global Gateway ako účinného nástroja na mobilizáciu finančných prostriedkov potrebných na dosiahnutie cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja a na reakciu na záujem

mnohých partnerských krajín o súkromné investície a globálnu integráciu miestnych hodnotových reťazcov;

35. zdôrazňuje, že rozvojová spolupráca EÚ musí naďalej poskytovať podporu partnerským krajinám v kontexte, v ktorom stratégia Global Gateway nie je primeranou odpoveďou na ich potreby; zdôrazňuje, že nestabilné a konfliktom zasiahnuté oblasti si vyžadujú osobitnú pozornosť a prispôsobené formy investícií, ako sú granty a koordinované opatrenia medzi humanitárnymi, rozvojovými a mierovými aktérmi, a to aj v najmenej rozvinutých krajinách, ktoré dopĺňajú stratégiu Global Gateway alebo idú nad jej rámec, s osobitným zameraním na spoluprácu s miestnymi aktérmi a posilnenie ich postavenia; požaduje ambicióznu stratégiu s prístupom zameraným na ľudí v nestabilných podmienkach s cieľom realizovať budovanie mieru prostredníctvom prepojenia medzi humanitárnou oblasťou, rozvojom a mierom; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že tradičná oficiálna rozvojová pomoc by nemala byť presmerovaná z oblastí, kde je najviac potrebná, a že musí zostať základným nástrojom na podporu odvetví, ako je zdravotná starostlivosť, vzdelávanie, miestne drobné poľnohospodárstvo, potravinová bezpečnosť, výživa, voda, primerané bývanie a sociálna ochrana, ktoré sú predpokladom stabilných, inkluzívnych a prosperujúcich spoločností, pričom EÚ by mala zlepšiť monitorovanie s cieľom zabezpečiť, aby sa oficiálna rozvojová pomoc nepresmerovala na kriminálne alebo korupčné účely; zdôrazňuje, že verejno-súkromné partnerstvá môžu dopĺňať oficiálnu rozvojovú pomoc na ľudský rozvoj, ale nesmú ju nahrádzať;

36. vyzýva na pokračovanie podpory prostredníctvom projektov Global Gateway na posilnenie globálnej pripravenosti na ohrozenie zdravia investovaním do rozvoja kapacít v oblasti prevencie, pripravenosti a reakcie, ako aj do udržateľných miestnych iniciatív v oblasti výroby a budovania kapacít v partnerských krajinách;

37. uznáva, že značný počet partnerských krajín v rámci stratégie Global Gateway sa do veľkej miery spolieha na poľnohospodárstvo ako na hlavný zdroj príjmov, zamestnanosti a potravinovej bezpečnosti; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že v budúcich strategických preskúmaniach a hodnoteniach vykonávania stratégie Global Gateway sa zohľadnia špecifické potreby a rozvojový potenciál poľnohospodárskeho sektora v partnerských krajinách; uznáva, že na dosiahnutie komplexných a udržateľných výsledkov v oblasti ľudského rozvoja je nevyhnutné silné financovanie z verejného sektora, ktoré je podporované trvalými záväzkami darcov; potvrdzuje, že súkromné investície a inovatívne financovanie môžu zohrávať dôležitú doplnkovú úlohu popri silnom verejnom financovaní, ale nie namiesto neho;

38. zdôrazňuje, že 360-stupňový prístup zahŕňa aj podporu rozvoja vzdelávania a odbornej prípravy, rovnosti a začlenenia, najmä pokiaľ

ide o mládež a rodovú rovnosť; konštatuje, že si to vyžaduje komplexné politické zásahy a budovanie kapacít; zdôrazňuje, že týmto prístupom môže EÚ vytvoriť rovnaké podmienky pre európske podniky, najmä vo vzťahu k iným zahraničným investorom, pričom bude rešpektovať požiadavky na miestny obsah, podporovať rozvojové potreby partnerských krajín a zvýšiť viditeľnosť Tímu Európa;

39. zdôrazňuje, že je potrebné, aby projekty Global Gateway začleňovali práva detí ako súčasť základných zásad Únie, a to zabezpečením ochrany pred vykorisťovaním a detskou prácou, ako aj prostredníctvom programov na zlepšenie prístupu k vzdelaniu, zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrane; vyzýva na konsolidované úsilie o zlepšenie investičného prostredia na miestnej a vnútroštátnej úrovni v partnerských krajinách vrátane budovania kapacít, ktoré by sprevádzalo reformy v oblastiach, ako je uľahčenie investícií, verejné obstarávanie, politika hospodárskej súťaže a celkové podnikateľské prostredie a podpora silných účtovných systémov; zdôrazňuje, že budovanie stabilnej hospodárskej infraštruktúry a spoľahlivého fungujúceho štátu a zvyšovanie miestnej výrobnej kapacity sú dôležitými faktormi pre dlhodobé odstránenie chudoby; pripomína, že miestne spoločnosti často čelia menovým a likvidným problémom v dôsledku nestability výmenných kurzov a obmedzenej konvertibility svojich mien, čo môže obmedzovať ich účasť na medzinárodných projektoch a oslabovať ich finančnú stabilitu;

40. zdôrazňuje význam akademickej a vedeckej spolupráce ako piliera digitálneho a inovačného programu Global Gateway; vyzýva Komisiu, aby využila programy Horizont Európa, Erasmus+ a globálne výmenné programy v synergii s projektmi Global Gateway s cieľom umožniť talentovaným študentom študovať v Európe a posilniť miestne odborné znalosti v partnerských krajinách a podporiť spoločný výskum, výmenu poznatkov a rozvoj digitálnych zručností; zdôrazňuje, že takýto prístup by celosvetovo posilnil kapacity v oblasti vzdelávania a výskumu a zabezpečil, aby investície do konektivity sprevádzal rozvoj ľudského kapitálu a transfer technológií;

41. vyzýva EÚ, aby využila svoje politické a hospodárske postavenie na presadzovanie globálneho programu v oblasti spravodlivosti a dlhodobej udržateľnosti; zdôrazňuje, že investície v rámci stratégie Global Gateway musia prispievať k znižovaniu nerovností, podporovať ľudský rozvoj a presadzovať inkluzívne a spravodlivé systémy, ktoré zapájajú a oslovujú najchudobnejších 40 % obyvateľstva, ako aj osoby najviac ohrozené vylúčením, vrátane osôb so zdravotným postihnutím, žien, dievčat a vysídleného obyvateľstva; zdôrazňuje, že rozvojová spolupráca by mala posilniť finančné systémy partnerských krajín; zdôrazňuje, že takéto úsilie by malo byť

založené na 360-stupňovom prístupe stratégie Global Gateway a malo by sa monitorovať;

42. domnieva sa, že investície by mali podporovať dôstojné, dostupné a udržateľné pracovné miesta s osobitným zameraním na začlenenie zraniteľných skupín do trhu práce; navyše zdôrazňuje, že investície by mali byť podporované odbornou prípravou a zručnosťami, prenosom vedomostí a technológií v spolupráci s príslušnými miestnymi vzdelávacími inštitúciami a strediskami odbornej prípravy, ako aj odbornou prípravou učiteľov, základným vzdelávaním, dostupnou infraštruktúrou a prispôsobenými vzdelávacími materiálmi, pričom by sa malo zabezpečiť, aby programy boli v súlade so sociálno-ekonomickým kontextom každej partnerskej krajiny a aby posilňovali výrobnú štruktúru krajiny;

43. konštatuje, že mnohí partneri nemajú dostatok finančných prostriedkov na rozsiahle projekty v oblasti infraštruktúry; zdôrazňuje, že stratégia Global Gateway kladie veľký dôraz na rozvoj infraštruktúry a budovanie kapacít, ktoré majú slúžiť ako katalyzátor udržateľného rastu a regionálnej integrácie, ako aj prepojenia s EÚ; konštatuje, že hlavné projekty stratégie Global Gateway na roky 2023, 2024 a 2025 sa osobitne zameriavali na infraštruktúru, pričom menej ako 10 % sa týkalo vzdelávania a výskum a o niečo viac ako 10 % sa zameriavalo na sektor zdravotníctva; zdôrazňuje, že vyššie úrovne investícií do zdravotníctva, vzdelávania a výskumu by mohli priniesť vyššiu hospodársku a sociálnu návratnosť ako investície do infraštruktúry;

44. poukazuje na to, že mnohé rozvojové krajiny, najmä v subsaharskej Afrike, čelia vysokej úrovni verejného dlhu, čo obmedzuje ich schopnosť investovať a poskytovať sociálne a základné služby; konštatuje, že Čína je najväčším bilaterálnym veriteľom mnohých rozvojových krajín a že jej úverové praktiky prispeli k rastúcej úrovni dlhu; konštatuje, že projekty Global Gateway sa realizujú vo viacerých veľmi zadlžených chudobných krajinách; zdôrazňuje, že projekty Global Gateway by nemali viesť k zhoršeniu zadlženosti ani k vytváraniu nových „dlhových pascí“; vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby znížili a zmiernili dlhové zaťaženie rozvojových krajín, najmä tých na globálnom Juhu, podporou globálnych dlhových úľav a reštrukturalizácie dlhu, pričom by mali zohľadniť zásady Konferencie OSN pre obchod a rozvoj týkajúce sa podpory zodpovedného poskytovania a získavania štátnych úverov, ako aj zásady OECD týkajúce sa udržateľnosti dlhu; konštatuje, že súčasný systém úverových ratingov neúmerne zvýhodňuje krajiny globálneho Severu v porovnaní s krajinami globálneho Juhu; vyzýva Komisiu, aby zohľadnila tieto vyššie vnímané riziká a náklady na prijaté úvery a pôžičky; navrhuje, aby stratégia Global Gateway ponúkala swapy v oblasti spravodlivej transformácie a investícií, odpustenie dlhu za realizáciu ekologických opatrení (debt-for-nature swaps) alebo opatrení v oblasti klímy (debt-for-climate swaps); konštatuje, že

projekty zelenej transformácie v rámci stratégie Global Gateway by sa mali zohľadňovať podľa článku 6 ods. 4 Parížskej dohody vzhľadom na ich príspevok k vysokokvalitným medzinárodným kreditom;

45. zdôrazňuje, že prístup k financovaniu zostáva pre mnohé rozvojové krajiny kľúčovou výzvou; víta iniciatívy zamerané na podporu rozvojových krajín pri prekonávaní prekážok v prístupe k financovaniu; uznáva význam grantov pri uvoľňovaní iných foriem financovania;

46. naliehavo vyzýva Komisiu, aby zaviedla potrebné mechanizmy na zabezpečenie toho, aby všetci partneri zapojení do projektov stratégie Global Gateway v plnej miere dodržiavali právne predpisy EÚ a príslušné medzinárodné normy v oblasti boja proti úplatkárstvu, boja proti korupcii a v oblasti finančnej integrity vrátane kontrol integrity, nástrojov na posudzovanie a riadenie rizík a monitorovacích systémov na predchádzanie korupcii, nezákonným finančným tokom a iným formám neetického správania, ich odhaľovanie a riešenie;

47. zdôrazňuje potrebu včasných, inkluzívnych a primeraných konzultácií s partnerskými krajinami v rámci riadenia stratégie Global Gateway pred tvorbou projektov s cieľom zabezpečiť dodržiavanie zásad účinnosti rozvoja vrátane miestnej zodpovednosti;

48. vyzýva Komisiu, aby prijala potrebné opatrenia na uľahčenie účasti malých a stredných podnikov (MSP), vrátane družstiev a podnikov sociálneho hospodárstva, v rámci stratégie Global Gateway, a to aj zavedením zjednodušených procesov a osobitných finančných okien, cieleného oslovovania, zjednodušeného prístupu k verejným obstarávaniam a podporných mechanizmov na posilnenie ich medzinárodnej konkurencieschopnosti; zdôrazňuje význam MSP pri vytváraní pracovných miest na miestnej úrovni, pre miestnu zodpovednosť a pridanú hodnotu a žiada, aby sa náležite zohľadnili ich osobitné charakteristiky, napríklad pokiaľ ide o veľkosť a finančný objem projektov, ktoré sú schopné realizovať, a kapacity na plnenie oznamovacích povinností; zdôrazňuje, že popri MSP z partnerských krajín sú európske MSP dôležitými partnermi pri realizácii stratégie Global Gateway; zdôrazňuje, že stratégia Global Gateway by mala prinášať vzájomné výhody vytváraním udržateľných hodnotových reťazcov, inovácií a kvalitných pracovných miest v EÚ;

49. žiada Komisiu, aby účinnejšie a v skoršej fáze zapojila miestne a regionálne orgány do navrhovania projektov, rozhodovania a financovania; zdôrazňuje ich dvojitú úlohu ako implementujúcich partnerov a príjemcov; pripomína, že mnohé rozhodnutia týkajúce sa realizácie projektov sa prijímajú na nižšej ako celoštátnej úrovni, kde by sa mali dôkladne zohľadňovať záujmy a potreby občanov;

Riadenie

50. odporúča revíziu riadiacej štruktúry stratégie Global Gateway a požaduje významnejšie zapojenie Európskeho parlamentu na rovnakom základe ako členské štáty;

51. vyjadruje poľutovanie nad tým, že napriek plánovaným každoročným zasadnutiam sa rada pre stratégiu Global Gateway doteraz stretla len dvakrát, a to v decembri 2022 a októbri 2025, a to s obmedzeným priestorom na hlbšiu analýzu a diskusiu alebo riadenie budúcich činností a projektov; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila účasť na vysokej úrovni;

52. konštatuje, že táto rada by mala fungovať ako doplnok k budúcej investičnej rade stratégie Globálna Európa a žiada Komisiu, aby objasnila a vymedzila ich príslušné mandáty;

53. žiada, aby metóda výberu hlavných projektov vychádzala z objektívnych a kvalitatívnych kritérií a aby sa predišlo škodlivému rozširovaniu projektov, maximalizoval celkový vplyv a zabezpečil merateľný úspech; vyzýva Komisiu, aby objasnila pridanú hodnotu hlavných projektov Global Gateway v porovnaní s inými projektmi;

54. odporúča, aby boli hlavné projekty koncipované ako ekosystémy, v ktorých môžu podniky v partnerských krajinách a v EÚ efektívne fungovať a prosperovať; trvá na podpore tzv. európskeho obsahu v hlavných projektoch a na včasnom zapojení partnerských krajín a na tom, aby sa jasne uvádzali prínosy týchto projektov v partnerských krajinách; nabáda všetky zainteresované strany, aby uvítali dlhodobú spoluprácu, pretože investície, najmä do infraštruktúry, energetiky a ťažby, sa vo veľkej miere opierajú o dlhodobú angažovanosť a bezpečnosť plánovania;

55. vyzýva radu pre stratégiu Global Gateway, aby zohľadňovala správy zainteresovaných strán a systematicky čerpala zo štatistických údajov, ktoré by mali byť včas a užívateľsky prívetivým spôsobom zdieľané s členskými štátmi a Európskym parlamentom, s cieľom usmerňovať politické riadenie, zlepšovať koordináciu a v prípade potreby upraviť budúce programovanie;

56. navrhuje, aby sa rada pre stratégiu Global Gateway stala ústredným operačným orgánom pre vykonávanie stratégie Global Gateway, najmä pokiaľ ide o vymedzenie kritérií pre hlavné projekty, výber hlavných projektov a poskytovanie primeraných rámcových podmienok a ich financovanie; žiada, aby sa projekty a partnerstvá, ktoré sa v iných kontextoch považujú za strategické, zosúladili a zjednotili s hlavnými projektmi v rámci stratégie Global Gateway; zdôrazňuje, že zloženie rady je potrebné zmeniť tak, aby zahŕňala účastníkov s kompetenciami na operatívnej úrovni, a že je potrebné zvýšiť frekvenciu jej zasadnutí a aby sa jej programy orientovali na rozhodovanie; navrhuje, aby poradné orgány prešli rovnakým procesom „operacionalizácie“;

57. zastáva názor, že prístup k stratégii Global Gateway by sa mal zmeniť z prístupu zhora nadol na prístup založený na dopyte; pripomína, že intenzívnejšie zapojenie európskeho súkromného sektora je jadrom stratégie Global Gateway; navrhuje preto zabezpečiť pravidelnú a transparentnú účasť zástupcov európskeho súkromného sektora na formovaní a ďalšom rozvoji stratégie Global Gateway; pripomína tiež, že iniciatíva Global Gateway by mala byť riadená partnermi a mala by rešpektovať a zosúlaďovať národné a miestne rozvojové plány; naliehavo žiada, aby boli delegácie EÚ a zástupcovia partnerských krajín pozývaní na zasadnutia rady ad hoc vrátane zástupcov miestnych orgánov, občianskej spoločnosti a podnikov;

58. zdôrazňuje kľúčovú úlohu delegácií EÚ pri koordinácii s miestnymi zainteresovanými stranami, identifikácii potenciálnych investičných príležitostí, získavaní dôkladných poznatkov o konkurentoch EÚ a existujúcich nedostatkoch a pri podpore miestnych partnerov pri zosúlaďovaní ich projektových žiadostí s miestnymi prioritami, ako aj s prioritami EÚ, a preto vyzýva, aby boli delegáciám EÚ poskytnuté dostatočné ľudské, finančné a technické zdroje, a to aj prostredníctvom cielených vzdelávacích programov, aby mohli tieto úlohy plniť; dôrazne nesúhlasí s akýmikoľvek plánmi na zníženie počtu zamestnancov delegácií EÚ v partnerských krajinách;

59. vyzýva Komisiu a všetky zainteresované strany, aby zabezpečili zmysluplné konzultácie a účasť poradnej platformy pre dialóg s občianskou spoločnosťou a miestnymi samosprávami o stratégii Global Gateway, ako aj miestnych organizácií občianskej spoločnosti, marginalizovaných skupín a odborov, ženských organizácií a organizácií osôb so zdravotným postihnutím, ako aj miestnych malých a stredných podnikov a pôvodného obyvateľstva, a aby vytvorili podmienky pre to, aby tieto subjekty mohli plniť svoju demokratickú a partnerskú úlohu presahujúcu schvaľovanie, a to aj zabezpečením primeraných časových rámcov, frekvencie a nadväzujúcich opatrení na základe výsledkov týchto stretnutí; konštatuje, že platforma by mala zohrávať doplnkovú úlohu pri riadení stratégie Global Gateway a zmysluplne prispievať k výberu, navrhovaniu a realizácii projektov, čím by sa zlepšila legitimita a akceptácia projektov stratégie Global Gateway na miestnej úrovni;

60. zdôrazňuje potrebu častejších a operatívnejších konzultácií s poradnou skupinou podnikov vrátane zástupcov podnikov z globálneho Juhu, zameraných na rozhodovanie a konkrétne výsledky; trvá na tom, že potenciálne konflikty záujmov sa musia riešiť, a to aj požiadavkami na finančnú transparentnosť; navrhuje, aby členovia poradnej skupiny podnikov deklarovali svoju účasť na projektoch stratégie Global Gateway; trvá na dôležitosti začlenenia európskych a miestnych MSP do poradnej skupiny podnikov;

61. pripomína, že Európsky parlament zohráva významnú úlohu pri formovaní politík EÚ v oblasti hospodárstva, klímy, digitalizácie,

obchodu a konkurencieschopnosti; zdôrazňuje, že súčasné riadenie stratégie Global Gateway zatiaľ neumožnilo Európskemu parlamentu vykonávať kontrolné povinnosti ani prispievať k parlamentnej diplomacii;

62. domnieva sa, že väčšie zapojenie Európskeho parlamentu ako jedinej priamo demokraticky volenej inštitúcie EÚ je nevyhnutné na zabezpečenie demokratickej legitimity, transparentnosti a súdržnosti politík stratégie Global Gateway, ako aj na zvýšenie jej viditeľnosti; zdôrazňuje kľúčovú kontrolnú a strategickú riadiacu úlohu Európskeho parlamentu vrátane posilneného parlamentného dohľadu nad identifikáciou, výberom a realizáciou projektov, ako aj systematického hodnotenia výsledkov a vplyvu; zdôrazňuje, že Európsky parlament musí zohrávať ústrednú úlohu pri zabezpečovaní toho, aby investície v rámci stratégie Global Gateway efektívne využívali zdroje a boli plne v súlade s hodnotami EÚ, rozvojovými cieľmi a normami udržateľnosti;

63. vyzýva Komisiu, aby Európskemu parlamentu pravidelne predkladala správy o pokroku pri realizácii projektov stratégie Global Gateway a aby príslušné výbory Európskeho parlamentu vykonávali pravidelné a štruktúrované strategické preskúmanie realizácie stratégie Global Gateway s cieľom zabezpečiť, aby jej ciele, priority a geografické zameranie zostali relevantné, koherentné a v súlade s cieľmi vonkajšej činnosti Únie a rozvojovými prioritami, ako aj s meniacim sa geopolitickým kontextom;

64. ďalej zdôrazňuje význam zefektívnenia spolupráce v oblasti kontroly a dohľadu medzi Európskym parlamentom a národnými parlamentmi s cieľom reagovať na prístup „Tím Európa“, keďže stratégia Global Gateway je čoraz viac vo vlastníctve členských štátov; zaväzuje sa zabezpečiť primerané konzultácie, účasť a zastúpenie, a to aj v budúcej funkčnejšej rade; vyzýva na zapojenie parlamentov partnerských krajín, a to aj prostredníctvom pravidelnej výmeny informácií a existujúcich mnohostranných zhromaždení;

65. berie na vedomie novovytvorené investičné centrum stratégie Global Gateway a víta plánované zefektívnenie projektových žiadostí; zdôrazňuje, že proces podávania žiadostí a koordinácia s Tímom Európa na vnútroštátnej úrovni musia byť transparentné; so znepokojením však berie na vedomie nedostatočné zastúpenie partnerských krajín, najmä občianskej spoločnosti; zdôrazňuje, že lepšie informácie o príležitostiach v rámci stratégie Global Gateway sú potrebné aj pre európske spoločnosti, najmä MSP, a naliehavo vyzýva, aby sa centrum realizovalo spôsobom, ktorý uľahčí prístup MSP; ďalej požaduje jasné, verejné, aktuálne a ľahko dostupné informácie o všetkých plánovaných, prebiehajúcich a dokončených verejných súťažiach a projektoch, ako aj o možnostiach financovania, pričom osobitná pozornosť by sa mala venovať MSP a spoločnostiam z menších členských štátov, ktoré často nemajú stále zastúpenia v

partnerských krajinách a je menej pravdepodobné, že budú mať k dispozícii zdroje verejnej správy na vytváranie ciest pre investície súkromného sektora; navrhuje vytvoriť platformu na vyhľadávanie potenciálnych obchodných partnerov a odberateľov;

66. poukazuje na to, že projekty musia byť ekonomicky životaschopné alebo musia podporovať poskytovanie verejných statkov a že životaschopnosť projektov Global Gateway závisí od súdržných právnych rámcov a politík, ako sú obchodné dohody, daňové politiky, dohody o odbere, systémy obchodovania s emisnými kvótami a mechanizmy uhlíkovej kompenzácie na hraniciach; vyzýva Komisiu, aby lepšie zosúladila iniciatívu Global Gateway so svojím programom vnútornej politiky a iniciatívami, ako je program v oblasti konkurencieschopnosti, Európska zelená dohoda alebo digitálne desaťročie;

67. odporúča, aby Komisia pri výbere projektov uprednostňovala tie, ktoré majú značný strategický význam;

68. vyzdvihuje význam cezhraničných projektov Global Gateway pri posilňovaní obchodu a rozvoja s kľúčovými partnermi pri podpore hlbšej regionálnej hospodárskej integrácie v partnerských krajinách; zdôrazňuje, že rozvoj infraštruktúry by mal, pokiaľ je to možné, prispievať k integrácii obchodu v rámci regiónu, najmä medzi hospodárstvami južného susedstva, Afriky, Latinskej Ameriky a juhovýchodnej Ázie; zdôrazňuje strategický význam Africkej kontinentálnej zóny voľného obchodu pri riešení regionálnej fragmentácie a vyzýva, aby stratégia Global Gateway cielene prispievala k odstraňovaniu vybraných prekážok a úzkych miest, ktoré spomalili jej vykonávanie; zdôrazňuje, že je dôležité podporovať postupný rozvoj vnútroregionálnych hodnotových reťazcov a regionálnej prepojenosti, a to aj prostredníctvom dialógu a technickej pomoci zameranej na zníženie regulačných výziev a necolných prekážok;

69. zdôrazňuje strategickú hodnotu partnerstiev pre čistý obchod a investície, ktoré sa riadia logikou orientovanou na obchod a programy a dopĺňajú projektový prístup stratégie Global Gateway a zároveň umožňujú lepšiu regionálnu integráciu a prispievajú k globálnemu cieľu dosiahnutia cieľov udržateľného rozvoja; zdôrazňuje, že je nevyhnutné kombinovať prístup na trh s finančnými nástrojmi a nástrojmi financovania EÚ, ako sú Globálna Európa a stratégia Global Gateway; vyzýva Komisiu, aby preskúmala, ako môžu partnerstvá pre čistý obchod a investície posilnené prostredníctvom stratégie Global Gateway pomôcť znížiť necolné prekážky pre partnerské krajiny, a to aj prostredníctvom cielených výnimiek z vybraných právnych predpisov EÚ alebo prostredníctvom uznávania rovnocennosti; vyzýva Komisiu, aby podporovala široké zapojenie zainteresovaných strán z radov podnikov, najmä MSP, odborov, občianskej spoločnosti a miestnych spoločenstiev;

zdôrazňuje svoju ochotu posilniť spoluprácu medzi parlamentmi, riadne kontrolovať prebiehajúce vykonávanie a prispieť k budovaniu partnerstva medzi ľuďmi ako základu ďalšieho spoločného úspechu;

70. vyzýva na výrazné zlepšenie transparentnosti, demokratickej zodpovednosti a informovanosti, zavedenie spoľahlivých mechanizmov monitorovania a hodnotenia a pravidelného podávania správ;

71. vyzýva na účinné meranie vplyvu projektov Global Gateway na miestnej úrovni vrátane ich sociálnych, environmentálnych a ekonomických výsledkov, ako je ich príspevok k odstraňovaniu chudoby, ako aj ich finančnej a ekonomickej udržateľnosti, s využitím ukazovateľov týkajúcich sa tvorby pracovných miest, prenosu vedomostí, sociálneho začlenenia a rodovej rovnosti, v súlade s globálnymi cieľmi v oblasti sociálneho a ľudského kapitálu, ako sú ciele udržateľného rozvoja a Akčný plán pre rodovú rovnosť III;

72. okrem toho žiada Komisiu, aby poskytla dôkazy o prínosoch projektov Global Gateway pre miestne podniky, najmä MSP, udržateľné a inkluzívne podniky, ako sú družstvá a sociálne podniky, miestne komunity a pracovnú silu v partnerských krajinách; vyzýva Komisiu, aby monitorovala a hodnotila vplyv projektov a zverejňovala takéto dôkazy s cieľom zabezpečiť ex ante a ex post, že projekty Global Gateway rešpektujú záväzky v oblasti ľudských práv a majú pozitívny vplyv na miestne hospodárstvo a pozitívny dominový efekt na širšie segmenty spoločnosti; berie na vedomie obavy vyplývajúce zo štúdií a vyšetrovaní týkajúcich sa vonkajších investícií, ktoré niekedy našli len obmedzené dôkazy o miestnych prínosoch, a to aj pre MSP a komunity v partnerských krajinách;

73. vyzýva Komisiu, aby na základe rámca založeného na dôkazoch vytvorila nové nástroje na monitorovanie a posudzovanie distribúcie a vplyvu intervencií v partnerských krajinách, najmä v oblastiach, ako sú kvalita a kvantita pracovných miest, inkluzívne vzdelávanie, zdravie, životná úroveň, vplyv na najzraniteľnejšie skupiny, nerovnosť a sociálna súdržnosť, prispôsobenie sa zmene klímy a ochrana životného prostredia, ako aj rozvoj miestnych podnikov vrátane MSP, keďže by to pomohlo optimalizovať a rozšíriť miestny vplyv súčasných intervencií a partnerstiev EÚ a podporiť navrhovanie budúcich projektov s trvalými účinkami v partnerských krajinách; víta ukazovateľ nerovnosti a posúdenie distribučného vplyvu ako užitočné nástroje na monitorovanie vplyvu projektov Global Gateway; žiada, aby sa údaje rozčlenili podľa pohlavia a veku s cieľom sledovať začlenenie žien a dievčat a prínosy pre ne; zdôrazňuje, že takýto empirický prístup zvyšuje transparentnosť výdavkov a posilňuje dohľad Európskeho parlamentu ako zložky rozpočtového orgánu;

74. odporúča monitorovať mieru a úspešnosť zapojenia európskych a miestnych spoločností; ďalej odporúča monitorovať vytváranie

dodávateľských a hodnotových reťazcov, inovačných prínosov, odolnosti a hospodárskej pridanej hodnoty v partnerských krajinách aj v EÚ;

75. vyzýva Komisiu, aby pravidelne zverejňovala štandardizované, podrobné a porovnateľné štatistiky o vykonávaní stratégie Global Gateway, ktoré budú okrem iného zobrazovať podiel verejného obstarávania a zákaziek zadaných spoločnostiam z EÚ a mimo EÚ, objem a sektorové rozdelenie súkromných investícií mobilizovaných z každého členského štátu a hlavné vytvorené hospodárske a sociálne prínosy, a aby poskytovala dôkazy o pákovom efekte záruk EÚ, finančných nástrojov a kombinovaného financovania; zdôrazňuje, že takéto údaje sú nevyhnutné na posúdenie skutočnej úrovne „európskeho obsahu“ v projektoch Global Gateway a na zabezpečenie efektívneho vynakladania finančných prostriedkov daňových poplatníkov EÚ; ďalej zdôrazňuje, že takéto opatrenia na zabezpečenie transparentnosti by umožnili posúdiť, či projekt spĺňa svoj deklarovaný cieľ, ktorým je mobilizácia významného súkromného kapitálu pre udržateľné a strategické projekty;

76. opätovne zdôrazňuje potrebu jednotnej, verejne prístupnej metodiky na výpočet mobilizovaných investícií v rámci stratégie Global Gateway vrátane jasného rozlíšenia medzi financovaním z rozpočtu EÚ, príspevkami členských štátov, pákovým efektom súkromného sektora a opätovne označenými už existujúcimi projektmi; vyzýva Komisiu, aby každoročne zverejňovala auditované údaje;

77. víta nedávne zlepšenie poskytovania informácií o stratégii Global Gateway na webových sídlach Komisie, ale zdôrazňuje potrebu podrobnejších informácií o projektoch stratégie Global Gateway, výberových kritériách, zdrojoch financovania, posúdeniach vplyvu ex ante, účasti zainteresovaných strán, implementujúcich partneroch, miestnej pridanej hodnote a očakávaných, ako aj meraných výsledkoch, a to aj z hľadiska vplyvov na obchod a pokroku pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja; je presvedčený, že transparentnosť a efektívna komunikácia sú nevyhnutné na zabezpečenie predvídateľnosti, posilnenie dôvery partnerských krajín, získanie ich podpory, budovanie dynamiky a preukázanie pridanej hodnoty stratégie Global Gateway; berie na vedomie návrh Komisie na nový rámec sledovania a výkonnosti, ktorý by mal prispieť k zefektívneniu monitorovania a podávania správ na základe kľúčových ukazovateľov výkonnosti; poukazuje na to, že hlavnou prekážkou úspechu iniciatívy Global Gateway v mnohých partnerských krajinách je stále obmedzené povedomie o nej; preto požaduje väčšiu viditeľnosť, silnejší naratív a súdržnú komunikačnú stratégiu;

78. vyjadruje poľutovanie nad tým, že značka Global Gateway stále nemá dostatočné uznanie a viditeľnosť, najmä medzi partnerskými krajinami; požaduje preto jasnú a koordinovanú komunikačnú

stratégiu s dostatočnými zdrojmi, ktorá bude zahŕňať viacjazyčnú komunikáciu zameranú na záujmy EÚ a partnerských krajín a výsledky pre miestne zainteresované strany ako pozitívnu ponuku Európy;

79. naliehavo vyzýva Komisiu, aby zlepšila transparentnosť vykonávania Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj plus zverejňovaním podrobných a pravidelne aktualizovaných informácií o dohodách o záruke, podpísaných a vyplatených investíciách, implementujúcich partneroch a príjemcoch, ako to odporúča Európsky dvor audítorov;

80. žiada, aby sa stratégia Global Gateway kodifikovala a začlenila do nariadenia o NDICI – Globálna Európa, ktoré sa má prijať pred budúcim viacročným finančným rámcom na roky 2028 – 2034; zastáva názor, že takéto zlepšenie je naliehavo potrebné na zabezpečenie právnej istoty a transparentnosti mandátu; zdôrazňuje hlavné zásady Európskeho parlamentu v tejto súvislosti, konkrétne ústrednú operačnú úlohu rady pre stratégiu Global Gateway pri vymedzovaní a výbere projektov, prechod od prístupu riadeného Komisiou k prístupu zdola nahor so zameraním na transformačný udržateľný program v spoločnom záujme a väčšie zapojenie podnikateľských sektorov, partnerov a Európskeho parlamentu, ako aj zvýšenú zodpovednosť;

Budúce financovanie a verejné obstarávanie

81. zdôrazňuje, že finančné nástroje dostupné na vnútroštátnej a európskej úrovni pre projekty Global Gateway sa musia upraviť tak, aby zohľadňovali strategický kontext, nevyhnutnosť dodávateľského reťazca, špecifiká odvetvia a konkurenčné prostredie a musia sa transformovať na súbor nástrojov umožňujúci vytváranie vzájomne prospešných partnerstiev a rovnakých podmienok pre európske podniky v partnerských krajinách; zdôrazňuje, že je nevyhnutné zabezpečiť rovnováhu medzi oficiálnou rozvojovou pomocou a financovaním mimo oficiálnej rozvojovej pomoci; pripomína Komisii súčasnú požiadavku, aby aspoň 93 % výdavkov v rámci nástroja NDICI – Globálna Európa spĺňalo kritériá oficiálnej rozvojovej pomoci;

82. zastáva názor, že určitý počet hlavných projektov by sa mal byť určený na hospodársku odolnosť EÚ;

83. zdôrazňuje, že projekty realizované v rámci stratégie Global Gateway sú založené na zapojení súkromného sektora EÚ, partnerských krajín a dôveryhodných partnerov; zdôrazňuje, že subjekty z EÚ alebo podobne zmýšľajúci partneri musia tvoriť významný podiel akýchkoľvek konzorcií zúčastňujúcich sa na projektoch Global Gateway;

84. zdôrazňuje, že politiky verejného obstarávania, postupy náležitej starostlivosti a koncepcia verejných súťaží majú veľký vplyv na

úspech alebo neúspech projektov Global Gateway; vyzýva na využívanie environmentálnych, sociálnych a riadiacich kritérií, ako aj kritérií týkajúcich sa kvality, inovácií, odolnosti a európskej účasti, bezpečnosti, spoľahlivosti, udržateľnosti a konkurencieschopnosti; žiada Komisiu, aby definovala pojem „strategické verejné obstarávanie“ a zabezpečila, aby postupy verejného obstarávania a kritériá výberu projektov odrážali vyššie uvedené požiadavky, pričom uprednostňovala kvalitatívne kritériá pred cenou, zachovávala transparentnosť, podporovala spravodlivú hospodársku súťaž a efektívnosť vynaložených prostriedkov a chránila strategické záujmy a autonómiu EÚ, ako aj súlad s jej hodnotami; vyzýva Komisiu, aby zvážila úpravu svojho prístupu a pravidiel verejného obstarávania s cieľom zabezpečiť rovnaké podmienky pre európske spoločnosti;

85. vyzýva Komisiu, aby zaviedla takéto kritériá oprávnenosti pre spoločnosti zúčastňujúce sa na projektoch Global Gateway s cieľom zabezpečiť, aby spoločnosti z EÚ, podobne zmýšľajúcich krajín a partnerských krajín vždy zachovali prevádzkovú kontrolu nad príslušnými projektmi;

86. vyjadruje uznanie Európskej investičnej banke (EIB) za to, že zaviedla svoj plán strategického verejného obstarávania a že podstatnú časť projektov financovaných EIB už realizujú spoločnosti EÚ; žiada EIB, aby kriticky zhodnotila a zmenila svoj prístup založený na odmietaní rizika;

Podpora obchodu a investícií

87. zdôrazňuje, že v prípade projektov s obchodným a investičným rozmerom by stratégia Global Gateway mala posilňovať a uľahčovať vzájomne prospešné obchodné a investičné vzťahy, a to najmä rozvíjaním a otváraním nových obchodných ciest a podnikateľských príležitostí aj pre malé a stredné podniky, a podporou rozvoja a modernizácie infraštruktúry priaznivej pre obchod, ktorá je kľúčová pre riešenie vysokých obchodných nákladov; uznáva, že v čoraz konkurenčnejšom globálnom prostredí, kde sa obchodné závislosti vo veľkej miere využívajú ako zbrane a nástroje hospodárskeho nátlaku, zohráva stratégia Global Gateway kľúčovú úlohu pri podpore diverzifikácie dodávateľských reťazcov, znižovaní kritických závislostí v kľúčových odvetviach, posilňovaní geopolitického postavenia EÚ a zvyšovaní jej strategickej odolnosti, hospodárskej bezpečnosti a dlhodobej konkurencieschopnosti, ako sa zdôrazňuje v správe Maria Draghiho z 9. septembra 2024 o budúcnosti európskej konkurencieschopnosti, a zároveň v súlade so zásadou súdržnosti politík v oblasti rozvoja podporuje rozvojové priority partnerských krajín a rešpektuje ich demokratické rozhodovacie procesy;

88. zdôrazňuje, že úspech investícií do stratégie Global Gateway závisí od stabilného a predvídateľného obchodného rámca; vyzýva, aby investície do stratégie Global Gateway v prípade potreby zahŕňali

prvky uľahčujúce obchod, čím sa zabezpečí skutočný, udržateľný rozvoj a prístup na trh a vývozný potenciál pre partnerské krajiny; vyzýva na zabezpečenie synergií medzi iniciatívami Global Gateway a obchodnou politikou EÚ vrátane obchodných dohôd, ako aj priorít vykonávania v rámci ich kapitol o obchode a udržateľnom rozvoji, všeobecného systému preferencií a iných existujúcich obchodných rámcov a mechanizmov; zdôrazňuje, že zabezpečenie takýchto synergií si vyžaduje aj preverovanie hlavných projektov Global Gateway z hľadiska bezpečnostných a strategických rizík, najmä v prípadoch, keď štátom kontrolované spoločnosti z autoritárskych krajín môžu získať kontrolu nad kritickou digitálnou, námornou, dopravnou, energetickou alebo komunikačnou infraštruktúrou; žiada, aby bola stratégia Global Gateway v súlade s pravidlami WTO a aby v čo najväčšej miere podporovala začlenenie partnerských krajín do regionálneho a globálneho obchodného systému založeného na pravidlách; vyzýva Komisiu, aby posúdila obchodné a investičné toky vytvorené v rámci Global Gateway;

89. žiada, aby stratégia Global Gateway prostredníctvom podpory obchodu a investícií priamejšie zapájala súkromný sektor a aby zabezpečila záväzok európskych podnikov zapájať sa v partnerských krajinách do hlavných projektov;

90. vyzýva na zvýšenie technickej pomoci na podporu inštitucionálnych kapacít a reformy právnych predpisov, najmä s cieľom zefektívniť obchodné procesy a posilniť schopnosť partnerských krajín dodržiavať medzinárodné normy, vrátane sanitárnych a fytosanitárnych noriem, technických noriem, noriem udržateľnosti, digitalizácie colných postupov a vysledovateľnosti hodnotového reťazca; zdôrazňuje, že stratégia Global Gateway však musí rešpektovať domáci regulačný priestor a nesmie byť podmienená regulačnými reformami, ktoré oslabujú regulačné orgány;

91. vyzýva na zabezpečenie toho, aby stratégia Global Gateway presadzovala projekty priaznivé pre obchod, ktoré môžu zaistiť sociálne inkluzívny a environmentálne udržateľný hospodársky rast, integráciu a tvorbu pracovných miest a ktoré rešpektujú ľudské práva; zdôrazňuje, že tieto projekty, najmä dopravné koridory, nesmú byť realizované na úkor pracovných podmienok alebo ochrany práce a životného prostredia; požaduje uistenie, že projekty posilnia vzájomnú konkurencieschopnosť, a to aj zaistením súladu s klimatickými cieľmi a presadzovaním dodržiavania autonómnych opatrení EÚ v oblasti udržateľnosti súvisiacich s obchodom, ktoré sa zameriavajú na emisie uhlíka a nepriaznivé vplyvy na životné prostredie, ako aj na podporu ľudských práv; domnieva sa, že stratégia Global Gateway by mala pri snahe zabezpečiť odolné dodávky kritických surovín potrebných na zelenú transformáciu a na hospodársku bezpečnosť EÚ zohľadňovať inkluzívny rozvoj a zabezpečiť, aby obchodní partneri mali prospech z ťažby zdrojov prostredníctvom miestneho spracovania a prenosu zručností a know-

how a vytvárali pridanú hodnotu pre miestne komunity; pripomína, že v súlade s úsilím EÚ v oblasti zelenej diplomacie by stratégia Global Gateway mala prispievať k energetickej transformácii; vyzýva, aby sa pri financovaní stratégie Global Gateway zabezpečila interoperabilita s normami EÚ, transparentné postupy a dodržiavanie environmentálnych, sociálnych noriem a noriem v oblasti riadenia, a to aj prostredníctvom systémov nepretržitého monitorovania;

Finančné nástroje

92. zdôrazňuje, že EÚ realizovala rozvojové financovanie a investičné operácie založené na zárukách už dávno pred spustením Global Gateway v roku 2021, a to aj prostredníctvom Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj Plus;

93. vyzýva Komisiu, aby vykonala posúdenie vplyvu Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj a Európskeho fondu pre udržateľný rozvoj plus, ktoré by mali tvoriť základ budúceho fondu Globálna Európa na podporu stratégie Global Gateway v budúcom viacročnom finančnom rámci, pričom musí tiež merať pokrok v oblasti znižovania nerovností a posilňovania ľudského rozvoja, začlenenia a prístupnosti, ako aj v oblasti presadzovania sociálnych a environmentálnych noriem; trvá na tom, že všetky budúce finančné nástroje musia byť založené na riadnom posúdení existujúceho financovania; zastáva názor, že je potrebná väčšia transparentnosť a podávanie správ, ako aj zlepšenie riadenia rizík a štruktúry riadenia, a to aj pokiaľ ide o podrobnosti rozpočtovej nomenklatúry; domnieva sa, že by sa mali odstrániť prekážky, ktoré v súčasnosti bránia európskym MSP v širšej účasti na projektoch Global Gateway, a zároveň uznáva výzvy vyplývajúce z kontextu rozsiahleho financovania a z toho, že nadnárodné spoločnosti sú kľúčovými partnermi v súkromnom sektore;

94. zdôrazňuje dôležitosť inkluzívneho prístupu „Tím Európa“; nabáda Komisiu, EIB, Európsku banku pre obnovu a rozvoj a vnútroštátne rozvojové finančné inštitúcie, aby navrhli a zaviedli nástroje na znižovanie rizika v rámci stratégie Global Gateway, aby boli jednoduchšie a predvídateľnejšie, a aby pracovali spôsobom, ktorý aktívne otvorí prístup podnikom zo všetkých členských štátov vrátane tých, ktoré nemajú vnútroštátne rozvojové finančné inštitúcie, pričom poskytnú primerané požiadavky na vstup a prispôsobené príležitosti pre MSP, a aby navrhli špecializované systémy poistenia politických rizík pre projekty stratégie Global Gateway;

95. zdôrazňuje význam nástrojov na podporu obchodu a vývozu vrátane agentúr pre vývozné úvery, záruk, poistných produktov a obchodných partnerstiev ako neoddeliteľných súčastí súboru nástrojov Global Gateway; nabáda Komisiu a členské štáty, aby posilnili koordináciu využívania agentúr pre vývozné úvery, činností hospodárskej diplomacie a politických návštev na vysokej úrovni v rámci prístupu

„Tím Európa“ s cieľom uľahčiť udržateľný vývoz a vstup na trh pre európske spoločnosti v partnerských krajinách, najmä pre MSP; vyzýva na zavedenie spoľahlivých záruk s cieľom zabezpečiť plné dodržiavanie medzinárodných pravidiel, rozvojových cieľov EÚ a noriem EÚ v oblasti ľudských práv, životného prostredia, transparentnosti v oblasti klímy a udržateľnosti dlhu;

96. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili úplnú transparentnosť všetkých operácií, ktoré zahŕňajú spoločné alebo koordinované akcie medzi európskymi agentúrami pre exportné úvery a rozvojovými finančnými inštitúciami, a to aj prostredníctvom zverejňovania kritérií výberu projektov, príjemcov a posúdení vplyvu;

97. pripomína, že rozvojová zložka Európskej investičnej banky – EIB Global je jedným z kľúčových realizátorov stratégie Global Gateway, a preto sa očakáva, že vo svojich projektoch bude uplatňovať najvyššie normy transparentnosti a zodpovednosti; naliehavo žiada Komisiu a implementujúcich partnerov, aby zverejňovali súvisiace informácie včas a prístupným spôsobom; nabáda Komisiu, aby v maximálnej miere spolupracovala s EIB ako bankou EÚ, čo by sa malo zohľadniť v nasledujúcom viacročnom finančnom rámci; vyzýva rozvojové finančné inštitúcie, ktoré realizujú projekty Global Gateway, ako napríklad EIB, aby zverejnili každé hodnotenie dlhu súvisiace s projektom; opakuje svoju výzvu, aby sa EIB Global sústredila na program spravodlivého a udržateľného rozvoja v prijímajúcich krajinách;

98. zdôrazňuje potrebu väčšieho využívania kombinovaného financovania a zvýhodnených nástrojov, kde je to vhodné, s cieľom zabezpečiť komerčnú životaschopnosť projektov; víta úsilie EIB o ďalšiu maximalizáciu efektívnosti a zefektívnenie procesov, a to aj uplatňovaním vzájomnej dôvery so špecializovanými partnermi Tímu Európa vždy, keď je to možné;

99. ďalej žiada, aby sa posúdilo, do akej miery by sa v rámci stratégie Global Gateway mohli s pomocou EIB mobilizovať zdroje oficiálnej rozvojovej pomoci, aby sa dosiahlo jasnejšie rozlíšenie medzi programom EÚ v oblasti konkurencieschopnosti, ktorý pochádza zo zdrojov mimo oficiálnej rozvojovej pomoci, a rozvojovým programom, ktorý je súčasťou oficiálnej rozvojovej pomoci; poukazuje na to, že nové a inovatívne technológie a MSP potrebujú špecifické nástroje financovania a že by mali byť k dispozícii granty, ako aj úvery, nástroje na zníženie rizika a prípadne aj vlastný kapitál;

100. pripomína, že okrem EIB Global musia aj ostatné multilaterálne rozvojové banky zapojené do realizácie stratégie Global Gateway dodržiavať vysoké štandardy transparentnosti a zodpovednosti; zdôrazňuje, že všetky multilaterálne rozvojové banky, ktoré sa zúčastňujú na operáciách Global Gateway, by mali preukázať doplnkovosť v oblasti rozvoja, vyhýbať sa postupom, ktoré zvyšujú

zraniteľnosť partnerských krajín v oblasti dlhu, a zosúladiť svoje financovanie so spravodlivými, udržateľnými a miestne prospešnými výsledkami rozvoja; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila úplné dodržiavanie týchto zásad;

°

° °

101. poveruje svoju predsedníčku, aby predložila toto uznesenie predsedovi Európskej rady, Rade a Komisii.